

Spremembe na področju sistema plač v javnem sektorju – pojasnilo

I. KOLEKTIVNA POGODBA ZA JAVNI SEKTOR UREJA:

- **dodatek za delovno dobo - ni sprememb** (višina je 0,33 % od osnovne plače za vsako zaključeno delovno dobo);

- **dodatek za mentorstvo – ni sprememb** (višina je 20% urne postavke osnovne plače mentorja; pri čemer pa maksimalno število ur, ki jih glavni oziroma neposredni mentor lahko opravita določa poseben pravilnik, ki ureja pripravništvo (tj. 10 ur/mesec, če gre za glavnega mentorja pripravnika ali pa 20ur/mesec, če gre za neposrednega mentorja));

- **dodatek za specializacijo, magisterij in doktorat – ni sprememb** - dodatek za specializacijo po končanem univerzitetnem izobraževanju, znanstveni magisterij ali doktorat pripada javnemu uslužbencu v primeru, da izobrazba, pridobljena s specializacijo, magisterijem ali doktoratom v veljavnem aktu o sistemizaciji delovnih mest ni opredeljena kot pogoj za zasedbo določenega delovnega mesta ali za pridobitev naziva, če je specializacija, magisterij oziroma doktorat pridobljen na poklicnem področju, za katerega je javni uslužbenec sklenil delovno razmerje oziroma opravlja delo. Dodatek je določen v nominalnem znesku, in sicer višina dodatka za specializacijo znaša 25,14 eurov, za znanstveni magisterij 39,11 eurov in za doktorat 64,24 eurov. Dodatki za specializacijo, znanstveni magisterij in doktorat se med seboj izključujejo. Dodatek za specializacijo, znanstveni magisterij ali doktorat ne pripada javnemu uslužbencu v primeru, da ima javni uslužbenec še enega ali več naslovov iste stopnje, kot je zahtevano v aktu o sistemizaciji za zasedbo delovnega mesta.

- dodatka za manj ugodne delovne pogoje

Dodatka za manj ugodne delovne pogoje sta:

a) dodatek za izpostavljenost pri delu v kontroliranem območju ionizirajočega sevanja pripada javnemu uslužbencu, ki občasno opravlja delo v kontroliranem območju ionizirajočega sevanja. Višina dodatka znaša 1,13 eura za vsako začeto uro dela v kontroliranem območju ionizirajočega sevanja.

b) dodatek za izpostavljenost pri delu s citostatiki pripada javnemu uslužbencu, ki občasno opravlja delo s citostatiki in kontaminiranimi odpadki. Višina dodatka znaša:

– za pripravo ali aplikacijo citostatikov ali za nego 1,13 eura za vsako začeto uro dela v teh pogojih;

– za delo z bolniki, ki imajo aplicirane diagnostične doze izotopov 1,13 eura za vsako začeto uro dela v teh pogojih;

– za sodelovanje pri diagnostičnih RTG postopkih 1,13 eura za vsako začeto uro dela v teh pogojih;

– za delo s kontaminiranimi odpadki 0,55 eura za vsako začeto uro dela v teh pogojih.

Kontrolirano območje virov ionizirajočega sevanja iz a) točke je območje, na katerem se zahtevajo določene zaščitne mere in varnostni ukrepi, ali pa bi ti lahko bili potrebni zaradi:

– nadzorovanja normalne izpostavljenosti sevanju (obsevanosti) ali preprečevanja širjenja kontaminacije med normalnimi delovnimi pogoji in

– preprečevanja ali omejevanja obsega potencialne izpostavljenosti sevanju (obsevanosti).

Minimalne zahteve za kontrolirano območje iz a) točke so:

– ustrezna razmejitev od ostalih območij in

– omejen pristop, dovoljen le ustrezno usposobljenim osebam iz varstva pred ionizirajočimi sevanji tako, da ti lahko učinkovito izvajajo zaščitne ukrepe in omejujejo izpostavljenost ionizirajočemu sevanju. Ostali lahko vstopajo v to območje le v spremstvu oseb, ki imajo ustrezno znanje s področja varstva pred ionizirajočimi sevanji.

Dodatek pripada javnemu uslužbencu samo za čas, ko javni uslužbenec dela v manj ugodnih delovnih pogojih, zaradi katerih mu dodatek pripada. Dodatek javnemu uslužbencu ne pripada, če so manj ugodni delovni pogoji že upoštevani v okviru vrednotenja osnovne plače delovnega mesta.

- dodatek za izmensko delo

JU pripada dodatek za izmensko delo za delo v popoldanski in nočni izmeni. Šteje se, da javni uslužbenec dela v izmeni, ko dela v izmenah po določenem vzorcu, ki je lahko prekinjen ali neprekinjen (dopoldan – popoldan, dopoldan – ponoči, popoldan – ponoči, dopoldan – popoldan – ponoči).

1. popoldanska izmena: JU pripada dodatek za izmensko delo v popoldanski izmeni za ure, opravljene med 12. in 22. uro.

2. nočna izmena: JU pripada dodatek za izmensko delo v nočni izmeni za ure, opravljene med 22. in 7. uro.

3. za izmensko delo se šteje tudi redno delo v popoldanskem času, s katerim je določen razpored dela, če se ponavlja po določenem vzorcu in če javni uslužbenec na ta dan izpolni najmanj 75 % svoje redne dnevne delovne obveznosti med 12. in 22. uro. JU v tem primeru pripada dodatek za vsako uro, opravljeno po 12. uri. Določba tega odstavka ne velja za javne uslužbence, ki imajo določen premakljiv delovni čas, razen če je čas obvezne prisotnosti javnega uslužbenca določen na način, da je izpolnjen pogoj iz prvega stavka te točke.

Za izmensko delo v popoldanski in nočni izmeni in za redno delo v popoldanskem času pripada JU dodatek v višini 7 % urne postavke osnovne plače JU.

Novost: JU, ki dela v izmenah po najmanj 12 ur, je upravičen do dodatka za izmensko **delo za vse ure, opravljene v izmeni, pod pogojem, da je JU dejansko opravil celotno izmeno**.

Dodatek se obračunava le za čas, ko javni uslužbenec dela v teh pogojih.

- dodatek za delo v deljenem delovnem času

Dodatek za delo v deljenem delovnem času pripada JU v višini 15 % urne postavke osnovne plače JU, če prekinitve delovnega časa traja dve uri ali več. Dodatek iz prejšnjega stavka pripada JU v vsakem primeru, ne glede na to ali dela v deljenem delovnem času stalno ali le občasno.

Dodatek se obračunava za vse opravljene ure v deljenem delovnem času.

- dodatek za delo v neenakomerno razporejenem delovnem času

Za delo v neenakomerno razporejenem delovnem času se šteje delo, če je polni delovni čas JU razporejen na manj kot štiri dni v tednu. Dodatek znaša 10 % urne postavke osnovne plače JU in mu pripada za ure, ki presegajo osem ur dela dnevno.

Za delo v neenakomerno razporejenem delovnem času se šteje tudi delo, če je polni delovni čas JU razporejen na več kot pet zaporednih dni v tednu. Dodatek znaša 10 % urne postavke osnovne plače JU in mu pripada za ure opravljene v šestem, sedmem in v vsakem nadaljnjem zaporednem delovnem dnevu.

Dodatek iz prejšnjega odstavka pripada JU, ki je na podlagi razporeda delovnega časa dolžan opravljati delo šest, sedem oziroma več zaporednih delovnih dni. Pri tem so šesti, sedmi in naslednji dnevi lahko katerikoli dnevi v tednu.

Če je delovni čas JU razporejen tako, da ima v enem delovnem dnevu dve ali več prekinitev delovnega časa, ki trajajo najmanj eno uro, mu za ure dela tako razporejenega delovnega dne pripada dodatek v višini 20 % urne postavke osnovne plače JU.

Novost: JU pripada dodatek za delo po posebnem razporedu, za kar se šteje delovni čas, ko se prisotnost JU planira za manj kot 48 ur vnaprej in ta zahteva prisotnost JU ne glede na običajni delovni čas proračunskega uporabnika ter ga ni mogoče opredeliti z delovnim časom, definiranim v ostalih členih kolektivne pogodbe. Za delo po posebnem razporedu se šteje tudi začasna prerazporeditev delovnega časa, o kateri delodajalec JU obvesti manj kot 48 ur vnaprej. JU pripada dodatek v višini 20 % urne postavke osnovne plače JU le za dejansko opravljene ure, izven sicer njemu določenega delovnega časa oziroma izven njegovega prvotnega razporeda.

V primeru, ko JU prejema dodatek za delo v neenakomerno razporejenem delovnem času, mu ne pripadata dodatka za izmensko delo in za delo v deljenem delovnem času.

- dodatek za delo ponoči

Višina dodatka za delo ponoči znaša 40 % urne postavke osnovne plače JU. Dodatek se obračunava le za čas, ko JU dela ponoči, v skladu z opredelitvijo nočnega dela iz zakona, ki ureja delovna razmerja (tj. kot nočno delo se šteje delo v času med 23. in 6. uro naslednjega dne. Če je z razporeditvijo delovnega časa določena nočna delovna izmena, se šteje za nočno delo osem nepretrganih ur v času med 22. in 7. uro naslednjega dne).

- dodatek za delo v nedeljo in na dan, ki je z zakonom določen kot dela prost dan

Višina dodatka za delo v nedeljo znaša 90 % urne postavke osnovne plače JU. Višina dodatka za delo na dan, ki je z zakonom določen kot dela prost dan znaša 120 % urne postavke osnovne plače JU.

Dodatki se obračunavajo le za čas, ko javni uslužbenec dela v nedeljo in na dan, ki je z zakonom določen kot dela prost dan. Dodatek za delo v nedeljo in dodatek za delo na dan, ki je z zakonom določen kot dela prost dan, se med seboj izključujeta.

- dodatek za delo preko polnega delovnega časa

Dodatek za delo preko polnega delovnega časa znaša 30 % urne postavke osnovne plače javnega uslužbenca.

Novost: Ne glede na prejšnji odstavek v primeru, ko JU v skladu z zakonom v posameznem koledarskem, poslovnem, študijskem oziroma šolskem letu opravi več kot 170 ur dela preko polnega delovnega časa, znaša dodatek za delo preko polnega delovnega časa za 171. in nadaljnje ure, opravljene preko polnega delovnega časa, 45 % urne postavke osnovne plače JU.

- dodatek za pripravljenost na domu

JU pripada dodatek za pripravljenost na domu v višini 20 % urne postavke osnovne plače javnega uslužbenca. Dodatek se obračunava le za čas, ko je JU odrejena pripravljenost na domu.

II. PRAVNA UREDITEV POVEČANEGA OBSEGA DELA

Do vključno 31. 12. 2025 se glede odreditve in plačila povečanega obsega dela, pa tudi pogojev, ki morajo biti izpolnjeni za odreditev tega dela (dogovor delodajalca in zaposlenega ter mesečni sklepi z določenim %) upoštevajo predpisi, ki so veljali na dan 31. 12. 2024. To pomeni, da v letu 2025 ni sprememb na tem področju. Še vedno je torej za izplačilo povečanega obsega dela potrebno izkazati, da JU dela več, zaradi odsotnih javnih

uslužbencev ali pa zaradi nezasedenih delovnih mest. Delodajalec pa mora izkazati, da ima zaradi odsotnosti JU ali pa nezasedenosti delovnih mest iz tega naslova prihranke na sredstvih za plače (ki so nastali zaradi odsotnosti javnih uslužbencev z dela, ali nezasedenih delovnih mest).

Trenutno, v letu 2025, je najvišji % povečanega obsega dela, ki se lahko, ob predhodno izpolnjenih pogojih, izplača JU, znaša do največ 20 % osnovne bruto plače JU (pri čemer lahko % mesečno varira in je odvisen od dejanskega obsega dela JU).

Od 01. 01. 2026 bosta do sedaj znana redna delovna uspešnost in povečan obseg dela **združena** – pogoji za izplačilo pa bodo najprej izkazano doseganje nadpovprečnih rezultatov javnega uslužbenca, ki se bo presojalo po naslednjih kriterijih:

- kakovost,
- natančnost,
- samostojnost,
- obseg dela in
- učinkovitost dela.

Kot poseben kriterij pa bo prav tako upoštevano še - opravljanje dodatnega dela ali večji obseg dela zaradi odsotnih javnih uslužbencev ali nezasedenih delovnih mest.

Podrobneje se bodo kriteriji in merila za določitev dela plače za delovno uspešnost določili s predpisom vlade in kolektivnimi pogodbami v letu 2025. In bodo, kot že navedeno veljali od 01. 01. 2026 dalje.

Del plače za delovno uspešnost javnih uslužbencev se bo od 01. 01. 2026 lahko izplačal največ v višini 30 odstotkov osnovne plače javnega uslužbenca v posameznem mesecu.

III. DODATNO – UGOTOVITEV

Veljavni Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1) določa, da je ob zahtevi delodajalca, zaposleni dolžan opravljati delo preko polnega delovnega časa (t.i. nadurno delo).

Opravljenе nadure lahko delodajalec poravna **denarno** – v tem primeru mora JU prišteti k izplačanim uram tudi dodatek za nadurno delo (to potrjuje tudi sodna praksa Vrhovnega sodišča iz leta 2019).

V primeru, ko pa se delodajalec in JU dogovorita, da bo JU opravljene **nadure kompenziral**, sta možna 2 možnosti:

- delodajalec JU odredi toliko prostih ur kot je imel priznanih nadur; vendar mu istočasno dolguje še izplačilo dodatka za nadurno delo (to potrjuje tudi sodna praksa Vrhovnega sodišča iz leta 2015) ali
- delodajalec lahko namesto izplačila dodatka za nadure poleg dejanskega števila opravljenih nadur, JU prizna še dodatno število prostih ur, ki so preračunane iz zneska dodatka za nadure (tj. + 30% dodatnih ur; torej, če je JU imel 4 nadure se mu to število poveča za 30 % kar zneske 5,2 uri za kompenzacijo; tudi to prakso potrjuje sodna praksa Vrhovnega sodišča iz leta 2015).

Tudi v primeru kompenzacij bo tako potrebno slediti in uporabiti, bodisi prvo ali pa drugo varianto.

Mojca Grabar, univ. dipl. pravnica

Zdravstveni dom Domžale